

Pie dižajiem suitiem Alsungā

Alsungas Tūrisma informācijas centra vadītāja Inga Bredovska teic, ka Alsungas pili, kas šobrīd ir visai bēdīgā skatā, jau uzsākti restaurācijas darbi. AUTORES FOTO

Suitu sievas (attēlā stāv kājās) pēc varenas apdziedāšanās žurnālistiem demonstrē suitu tradicionālā apģērba noslēpumus.

GUNA VILNĪTE

Sākoties vasarai, atvaļinājumu laikam, ir iespēja paviesoties tepat Latvijas novados, kuru kultūras spilgtums, kopts un lolots, atmirz jaunā spožumā. Viens no šādiem spilgtiem novadiem ir Alsunga — novads Kurzemē, ap 180 km no Rīgas un gandrīz pa vidu starp Liepāju un Ventspili.

Alsungas Tūrisma informācijas centra vadītāja Inga Bredovska sagaida mūs, "Lauku ceļotāja" pulcēto žurnālistu grupu, tērpusies suitu tradicionālajā tērpā, un ved mūs uz Alsungas pili.

Alsungas pils celta 14. gadsimtā, un to cēluši Livonijas ordeņa vajadzībām. Ordenis saimniekojis 200 gadus, taču tās pils daļas, kur saimniekojuši bruņinieki, tagad vairs nav. Pēc tam pils pārgājusi grāfa Šverina dzimtas īpašumā. Tolaik šī dzimta bijusi luterticīga un līdz ar to arī viss novads. Taču grāfa dēls nosūtīts uz katolisko Poliju kalpot galmā, kur iepazīties ar skaisto Barbaru un iemīlējies viņā. Ne viena, ne otra vecāki nav atbalstījuši šīs laulības, tomēr jaunie apprecējušies, kamdēļ puisim bijis nepieciešams pāriet katoļticībā. Grāfs stipri sadusmojies un noliedzis dēlam rādīties Alsungā.

Alsungas pili jaunais grāfs atgriezies tikai pēc tēva nāves, toties tad viņš visiem novada iedzīvotājiem licis pāriet katoļticībā. Tas noticis pirms aptuveni 400 gadiem, un novads joprojām ir katoļticības salīna citādi luterticīgajā Kurzemē.

Nez vai daudzi zina, ka suitu kultūrtelpa 2009. gadā iekļauta UNESCO nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā blakus Dziesmu svētkiem un Latvju Dainām.

Satriecoši gardās suitu maizes cepēja Ruta.

Etniskās kultūras centra "Suiti" vadītāja Dace Martinova viesus uzņem, tērpusies kleitā, kas šūta no trakajai drānai līdzīga auduma un piespraudusi mazu saktiņu. Suitu stila grāmatā katrs var paskatīties, kā ikdienas apģērbā var paust suitu identitāti.

Suitu kultūrtelpu veido Alsungas novads, Jūrkalna pagasts (Ventspils novads) un Gudenieku pagasts (Kuldīgas novads). Pateicoties

augstākminētajai katoļu baznīcas spēcīgajai ietekmei un latviešu, libiešu, poļu un vācu kultūru mijiedarbībai, te izveidojusies un sagla-

Alsungas sv. Miķeļa katoļu baznīca.

bājusies neparasta kultūrvide un identitāte. Suitu kopienas raksturo sievu burdona dziedāšana, bagātās kāzu tradīcijas, spilgti tautas tērpi, suitu valoda, vietējie ēdieni, reliģiskās tradīcijas, gadskārtu ierašas un šajā novadā pierakstītās tautas dziesmas, dejas un melodijas. Latvijā visatpazīstamākā suitu tradīcija ir suitu sieviešu (suitu sievu) līdz pat mūsu dienām praktizētā dziedāšana — vokālā burdona daudz balsība, kas veidojas, šaurpajoma teiktajai melodijai (rečitātvam) pārklājoties ar t.s. dūdu burdonu (uz skaņām 'e — o').

Pēc vecās Livonijas ordeņa pils, kas ir sagaidījusi restaurāciju, pilskalna ar skaisto skatu uz dzirnavu diķi un Sv. Miķeļa katoļu baznīcas ērgelēm ar samtaino balsi, pie novada muzeja mūs sagaida slavenās suitu sievas. Un kā gan citādi, ja ne ar vienu kārtīgu apdziedāšanu! Pēc apdziedāšanās visi alkst uz zināt suitu sievu ģērbšanās tradīcijas, jo īpaši — cik īsti lakatu viņas sien ap galvu, un kāpēc tieši tik.

Suitu sievu tērps ir neparasti

košs un krāsains, un katrā tā detaļā ir sava nozīme. Laikos, kad nebija smalko aprindu žurnālu, par sievieti visu varēja uzzināt no viņas tērpa. Mūsdienu smalkā māksla — apģērba toņu saskaņošana nav bijusi cieņā: neviena suitu sieva tak negrib izskatīties garlaicīgi!

Valoda sprēgāt sprēgā, un kolonitāteicieni krāšņo vai katru teikumu. "Trakā drāna" tā kā pazīstama, bet vai zināt, kas ir "govs kuņģis", kas "cūku sudrabs" un kāpēc "skaists kā lops" ir kompliments?

Tiekam arī cienāti ar sklandu raušiem un suitu maizi. Jāteic, ka tik gardu maizi nebija nācies baudīt! Ar kārtu svaiga lauku sviesta — iespējams, to nācies dzirdēt bieži, bet patiesi neviena kūka nestāv līdzās. Ruta, kura ir suitu maizes ceptuves saimniece, iepriecina mūs — arī Rīgā var nopirkt šo pasakaino maizīti.

TURPINĀJUMS SEKOS
Projekts "Mazo etnisko kultūrtelpu attīstība un popularizēšana kā tūrisma galamērķis" tiek īstenots Igaunijas-Latvijas Programmas no Eiropas Reģionālās attīstības fonda ietvaros.